

DOI: 10.31866/2410-1311.37.2021.236022
УДК 008:32]:316.774

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДІАКУЛЬТУРИ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ

Танська Людмила Вацлавівна

Старший викладач,
ORCID: 0000-0001-7607-4688, e-mail: tanska2008@ukr.net,
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
вул. Львівська, 23, Київ, Україна, 01115

Для цитування:

Танська, Л.В. (2021). Культурологічні виміри функціонування медіакультури на пострадянському просторі. *Питання культурології*, (37), 200-209. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.37.2021.236022>.

Анотація

Мета статті — визначити культурологічні виміри проблеми функціонування медіакультури як політичної реальності на пострадянському просторі в контексті глобалізаційних процесів. Методологію дослідження становлять теоретико-інтерпретаційні настанови культуротворення щодо визначення специфіки презентації пострадянського простору сучасної культури (холізм як домінанта системи; антихолізм як визначення особистісного статусу медіапродукту). Наукова новизна полягає у розкритті особливостей категорії «політична культура» на пострадянському просторі як цілісності медіапродукту. Висновки. Визначено, що медіакультуру як політичний простір пов'язують з технологічними ознаками самоздійснення процесів, які визначаються владними перетвореннями (досягнення влади, отримання влади, втрата влади), вона також характеризує культуру загалом, є локусом політики. Медіакультура як інтенція владного дискурсу є владою слова, образу, автентичних імперативів поведінки, діяльності, стану. Політика і медіакультура утворюють одне ціле, яке потребує специфікації комунікативного простору. Доведено, що модернізм трансформаційної політики пострадянського простору призводить до його радикалізації, а простір медіа стає орієнтованим на картинки-етикетки іміджів політиків. Ідея екстраполяції західних технологій політичного процесу, як і моделей прискореного розвитку економіки хоча й виглядає спокусою, однак є моделлю архаїзації пострадянського простору. Транзитологія як теорія, що обслуговує транзит культурних та економічних, технологічних цінностей в Україні, лише маркує стан уподібнення західним іміджам і реаліям, які не приносять реальної користі. Цей транзит здається ідеалом, який описується в рубриках сучасного маркетинг-міксу політичних реляцій, зокрема у вимірі моделей трансформації політичних систем

незалежних країн. Втім, справжню публічну легітимність він може отримати лише в просторі медіакультури.

■ **Ключові слова:** медіакультура; політика; політична культура; влада; дискурс; електорат

■ Вступ

Пострадянська культура має доволі однозначні детермінанти свого самоздійснення у вигляді тотальної політизації та карнавалізації комунікацій. Феноменологічно це проявляється засиллям екранних політизованих шоу та редукцією моралі, естетики до екстракт-ерзаців видовищ, які пов'язують з пропагандистськими акціями тих чи інших владних інституцій. Образний інструментарій політичного шоу-бізнесу формується між треш-культурою (у медіадискурсі вже легко адаптується нецензурна лексика) та гламур-культурою з її імагінацією «успіху», «багатств», «гри». Втім, гра як прафеномен теж редукується до змагальності як такої, де всі засоби дозволені.

Проблема культурологічних імплікацій медіадискурсу як політичної реальності культури досліджена у роботах Х. Аренд (2000), О. Білого (2006), Є. Бистрицького (1995), А. Глюксмана (1994), Д. Кампера (2010), Н. Лумана (2001), М. Рябчука (2010), В. Савчука (2013), М. Фуко (1994), та ін., проте недостатньо визначеною є специфіка соціокультурних реалій медіа в пострадянській культурі.

■ Мета статті

Мета статті — визначити культурологічні виміри проблеми функціонування медіакультури як політичної реальності на пострадянському просторі в контексті глобалізаційних процесів. Методологію дослідження становлять теоретико-інтерпретаційні настанови культуротворення щодо визначення специфіки презентації пострадянського простору сучасної культури (холізм як домінанта системи; антихолізм як визначення особистісного статусу медіапродукту). Наукова новизна полягає у розкритті особливостей категорії «політична культура» на посткомуністичному просторі як цілісності медіапродукту.

■ Виклад матеріалу дослідження

Феномен медіа свідчить про опосередкування комунікативних процесів у соціумі. Якщо йдеться про пострадянський соціум, то не можна говорити про владу, політику як медіареалії поза тими економічними та соціальними трансформаціями, які відбулися з втратою великих наративів (комуністичний ідеал, рівність, справедливість тощо) та переходом з соціалістичної моделі економіки на капіталістичну. Автохтонний капіталізм пов'язують з олігархатом, а етатизм у незалежних країнах з неусталеною формою демократії, неототалітаризмом, охлократією та ін. Формою адаптації до нерівності, що взагалі характерно для глобалізаційних процесів, стає карнавалізація та ескалація ігрового витоку культуротворення в медіапросторі як системі опосередкування відносин влади та електорату. Замість рівності маніфестується егалітаризм смаків, флеш-іміджів,

моделей поведінки та культивуванні стану реципієнта політичних шоу-реаліті як експресивного, спонтанного, неконтрольованого. Буфонада, балаган, бурлеск усувають логіку вибору цілі, принципи визначення цінностей.

Реконструкцію феномена медіакультури у посткомуністичному просторі, на нашу думку, варто починати з дефініції «соціальної дії» М. Вебера, його ідеальної моделі або ідеалізованої моделі капіталізму, яка стала відправним пунктом легітимації політичної культури сучасності. «Дією ми називаємо дію людини (незалежно від того, має вона зовнішній чи внутрішній характер, зводиться до невтручання або до терплячого сприйняття), оскільки індивід, що діє, або індивіди пов'язують з ним суб'єктивний смисл. «Соціальними» ми називаємо такі дії, котрі здійснюються діючою особою або діючими особистостями, що відповідає сенсу та співвідноситься з діями інших людей і орієнтується на нього» (Вебер, с. 602–603). Отже, така абстрактна характеристика, де носієм владних інтенцій стає особистість, яка здійснює вольове цілепокладання, має свою традицію. Носієм влади вважаються групи, партії, що, однак, не скасовує первинного сенсу соціальної дії, де носієм влади є індивід, особистість, що має здатність до цілепокладання.

Обирають не класи — обирають конкретну людину. Електорат виборців також не можна замінити абстракціями «колектив», «клас» чи будь-який інший гурт. Особливо це стало зрозуміло після виникнення незалежних країн, які втратили попередні ідеологічні орієнтири. Можна вважати, що соціальна дія як суб'єктна інтенція, як цілісність дії, події, як реальність призводить до конкретних владних трансформацій. Це і є той компас, який фактично призводить до того, що політика є соціально дієвим простором, орієнтованим на публічність, легітимність, легітимацію політичної дії або соціальної події, змодельованої мас-медіа на екрані. Втім, презентація комплексу цілепокладання і цілездійснення, які є мотивованими, зазвичай в медіапросторі відсутня. Сенс, ціль усуваються і заміщуються ігровим простором змагань.

Відтак влада розуміється як те, що спонукає або здійснює можливості людини реалізувати свою волю, а також структурувати волю інших, впливати на поведінку людей. За цим стоять легітимні інституції реалізації влади, зокрема весь комплекс медіа. Медіа моделюють спосіб визначення соціальної дії як певної системи організації і самоорганізації в суспільстві. Визначають різні типи влади: політичну, економічну, державну, сімейну та ін. Влада спирається на певні механізми її самоздійснення, які зазначаються як зацікавленість, переконання, обіцянки, залякування тощо. Цей комплекс використовують по-різному. Так, зокрема в тоталітаризмі превалює страх як домінуючий мотив поведінки, у демократичних системах домінує орієнтація на зацікавленість, переконання. Однак слід відрізнити систему влади або політики від культури здійснення владних функцій чи функціонування політичної культури. У пострадянському просторі цієї диференціації не відбулося, тому панує синкретизм архаїчного типу, феномен медіапосередника перетворюється на медіазасіб донесення політизованої інформації.

Потрапляючи в систему пострадянських трансформацій, політична культура моделює капіталістичну систему розвитку, приймаючи систему автохтонного

капіталізму, тобто місцевої форми капіталістичних відносин, а також приймає систему модернізації, що є традиційною для розвинутого капіталізму Заходу.

М. Рябчук (2010) в інтернет-виданні пише про українські посткомуністичні трансформації та зазначає, що ідеальна демократія, як і абсолютний авторитаризм, є певними абстракціями. Між цими двома полюсами знаходиться величезний спектр різноманітних режимів, котрі умовно класифікуються як консолідовані ліберальні демократії, неконсолідовані демократії, ліберальні електоральні демократії, які мають ще назву амбівалентних режимів, конкурентний або неконсолідований авторитаризм, консолідований авторитаризм, закриті диктаторські авторитарні режими. М. Рябчук (2010) зауважує: «Розвиток України може бути хорошою ілюстрацією такого руху, точніше коливання між безпорадним плюралізмом і політикою домінуючої влади — з поступовим сповзанням до консолідованого тоталітаризму в останні роки Леоніда Кучми, встановленням дисфункціональної демократії за Віктора Ющенка і виразних проявів авторитаристських тенденцій за Віктора Януковича, з перспективою утвердження країн навіть не конкурентного авторитаризму, а цілком гегемоністичного — як в Росії, Білорусі. Я не знаю, чи є вихід з цього порочного кола, оскільки падіння консолідованого авторитаризму рано чи пізно відбудеться. <...> Всі країни опинилися в "сірій зоні", яка залишилася досить привабливим і комфортним середовищем для місцевих національних еліт, вони фактично залишилися старою номенклатурою і стали бюрократичною системою, що просто перейшла з однієї системи суперетатизму до суперетатизму розбудови національних держав. Цю систему можна характеризувати як "національний етатизм"».

Зважаючи на те, що країни пострадянського простору знаходяться в різних «екологічних зонах» демократії та авторитаризму, їх політичні медіа варіюють модель синкретизму влади та медіадискурсу. Система імагінації влади формується тим типом ідентичності, що задають медіа, які пропонують перспективу розвитку країни. «Наздоганяюча модель» розвитку є пріоритетною, адже вона не призводить до виникнення певних систем ідентифікації акторів глобалізаційних процесів у пострадянському та посткомуністичному просторі. В. Федотова, В. Колпаков, Н. Федотова (2008) пишуть: «"Наздоганяюча модель" модернізації складає острови, анклавів сучасного життя у тих країнах, які розвиваються із запізненням. Це Сан-Паулу і Ріо-де-Жанейро в Бразилії, великі міста Мексики, Бомбей і декілька островів "зеленої революції" в Індії, Стамбул і великі міста Туреччини, Москва і Санкт-Петербург в Росії, що відрізняються своїм способом життя і станом свідомості від російської провінції. Ці анклавів, безумовно, полегшують завдання модернізації, але водночас вони посилюють соціальну несправедливість та створюють можливості неусталених соціальних балансів. Модернізація наздоганяючого типу здійснює явну нерівність, що обіцяє, однак має рівні шанси (чого не було в традиційному суспільстві), і оскільки цей шанс існує не для багатьох, це утворює соціальну небезпеку, ситуацію неусталеності, що сприяє можливості у Росії повернутися до комунізму, у Туреччині — до фундаменталізму, в Мексиці і подібних країнах — до традиціоналізму, повстань селян, опору націоналістів» (с. 106).

Досвід Китаю показав, що у своїй системі політичної влади, яка є суто адаптивною, залишаючи ідеологічно всі пріоритети комуністичної риторики, країна швидко адаптує капіталістичний технологічний досвід західних реалій виробництва. Це призвело до певного синтетизму, який має все ж таки знайти свою духовну легітимність. Втім, традиційні китайські релігії автентичного суспільства відкинуті, але й атеїзм не став панівним, Китай знаходиться в тій стадії трансформації, яку можна умовно назвати тотальною «рутинізацією» духовного, економічного і політичного життя.

Рутинізація не є уніфікацією, гомогенізацією, вона лише визначає амбівалентність, напруженість і пошук виходу в коридорі простих і однозначних рішень. Проте в межах адаптивного типу цивілізаційного будівництва, який притаманний і Японії, ця можливість поки що виглядає життєздатною. Японія на певному етапі закінчила свою модернізацію. Ніхто не очікував, що це відбудеться, але як носій екологічно орієнтованого типу системогенезу культури і цивілізації Японія відмовилася від екстенсивного типу модернізації і вважає, що варто зберегти свою національну ідентичність. Контрфракція систем екстенсивного і інтенсивного розвитку свідчить про те, що національна ідентичність формується на вістрі інтенсифікації духовних цінностей, а глобалізаційні інтенції пов'язані з екстенсивним захопленням технологій, територій, формуванням можливостей соціальних змін і всього того, що в модернізаційному комплексі призводить до зростання капіталу, могутності (технологічної, економічної та ін.). Отже, вибір парадигми розвитку у посткомуністичному просторі призвів до того, що трансформувалась і модель секулярної етики — духу капіталізму, яка сформувалася в системі рутинізації протестантизму, за Вебером. Релігія як домінантна системотворча засада теж трансформується, на її місце приходять бізнес. Радикально змінюється сфера публічності як комунікативний феномен.

Публічність — це соціальний феномен, що характеризує всезагальність дієвих актів людини, які мають легітимність завдяки їх соціальній репрезентативності в тому чи іншому культурному осередку. Будь-яка влада, політична система так чи інакше застосовують адекватні форми публічності і намагаються використати їх максимально автентично. Імперський масштаб тоталітаризму, мегаломанія як в архітектурі, так і в політичному житті, побуті створював певний образ надлишковості простору буття або місця людини в бутті, яке є уявним наміряним, корелює з етикою різного типу концтаборів, тотальним обмеженням прав і сфер існування людини.

Х. Аренд (2000) показує, що публічність дає можливість владі здійснити дві її функціональні парадигмічні засади: можливість прощати, коли людина публічна так чи інакше занурюється в стан так званого тотального зла та метафізичної провини, і помсти, — коли всі системи імагінації публічного соціуму орієнтовані на селекцію електорату. Світ існує у світі війни всіх проти всіх, за Гоббсом. Образ цієї війни є фактично образом глобалізації, сили (м'якої чи жорсткої). Перманентні війни «розкидані» землею кулею, призводять до винищення святих місць, в яких народжувалось християнство, як це відбулося в Сирії. Конфлікти свідчать про те, що війна є не випробуванням, а механізмом влади, яка себе і стверджує.

Зазвичай девальвацію цінностей пов'язують з вирішальною констатацією ненадійності їх фундаменту: «Якщо Бог помер, то все дозволено». Проте все складніше — раз у раз повторюване, вульгарне трактування цієї сентенції без проникнення в її суть вульгаризує ситуацію. Згідно з Ніцше, нерв сучасного нігілізму не є фактичною даністю, а є актом, який припускає, що все ж таки лишається щось, більше за людину — реаліті. У Декарта це був сумнів. Треба, однак, зрозуміти, якщо ми втратили Бога, то не можемо все собі дозволити.

Тобто сучасна репресована свідомість медіа, сучасний нігілізм і політичний кінізм — це те, що можна назвати політичним нігілізмом, який інколи закінчується політичним самогубством. Досвід майданів України це підтверджує надзвичайно гостро. Медіапростір моделює суїцидальні темпоральності самоздійснення влади в масках карнавалу та буфонади, перетворює соціальну дію на подію — сценічний акт імагінації владних акцій. Як зірвати стоп-кран (Д. Кампер) шаленого двигуна політичного суїциду у посткомуністичних країнах? Д. Кампер (2010) як фахівець з медіакультури апелює до нетривіальної пам'яті болю, жалю, любові: «Кажуть, що абсолютно байдуже, коли і де людина живе. Час, який неможливо виміряти, забутий, а простір та дивовижна далечина в замкненому універсумі розрахунків, вважається застарілим, в кращому разі виступає як перешкода, як вимір неподільного залишку. Людина все більше примушена продовжувати своє життя як безтілесна сутність, як ангел, як дух. У неї забрали не тільки слух і зір, але також — нюх, смак і дотик. А ще й вимагають погодитися з такою долею. До того ж будь-яке сприйняття псується через підключення до абстрактного світу, який існує як моделі, формули, таблиці. Вигадане майже замінило і знищило дане» (с. 48). Ці слова спонукають до переоцінки цінностей «комуністичного» минулого, спільних для всіх незалежних країн — болю, жаху, жалю «котлованного» раю на землі. На жаль, сучасні мас-медіа не мають цієї пам'яті, а всі інститути національної пам'яті політизують реальність.

А. Яковець (2007) зазначає: «Сутність проблеми полягає у тому, що більшість ЗМК істотно відстали від суспільних перетворень, запізнилися у намаганні відповісти на реальні політичні, соціальні та економічні запити і потреби українського суспільства, зокрема донедавна імпазантні екранні версії подій, які пропонували провідні українські телеканали, нині часто виглядають карикатурно» (с. 133).

■ Висновки

Визначено, що модернізм трансформаційної політики пострадянського простору призводить до його радикалізації. Простір медіа стає радикалізованим і орієнтованим на політичну боротьбу, що постійно продукують нові претенденти на владні крісла. Це псує розум, розчаровує виборців. Електорат — помарнілий і вимучений обіцянками, виснажений картинками-етикетками іміджів політиків, зневірюється. Ідея транзиту, тобто екстраполяції західних технологій політичного процесу і взагалі західних моделей, так званого прискореного розвитку економіки виглядає спокусою і є тією ж самою моделлю архаїзації пострадянського простору. Транзитологія як теорія, що обслуговує транзит культурних та економічних, технологічних цінностей в Україні, лише маркує стан уподібнення

західним іміджам і реаліям, які мало про що свідчать. Не менш гостро подібні проблеми постають в інших країнах пострадянського простору, які перетворюються на сировинний анклав Заходу.

Отже, медіальний вектор імагінації комунікативного простору презентує актуальну проблему філософської та культурологічної рефлексії в просторі пострадянського виміру культуротворення, що визначає метрику транскрипції перехідного періоду як стану трансформації соціуму, яка так чи інакше орієнтована на транзит західних цінностей. Цей транзит здається ідеалом, який описується в рубриках сучасного маркетинг-міксу політичних реляцій, зокрема у вимірі моделей трансформації політичних систем незалежних країн. Втім, справжню публічну легітимність він може отримати лише в просторі медіакультури.

■ Список використаних джерел

- Арендт, Х. (2000). *Vita activa, или О деятельности жизни* (В. В. Библихин, Пер.). Алетея.
- Бистрицький, Е. (1995). Посткомуністична філософія посткомуністичної доби. В *Політологія посткомунізму* (с. 13–67). Політична думка.
- Білий, О. (2006). Національна держава, влада і усталення інфрамістества. В Л. Березницька (Ред.), *Contemporary art – нові території*, Міжнародна науково-практична конференція, Київ, Україна (с. 118–148). EIDOS.
- Вебер, М. (1990). *Избранные произведения*. Прогресс.
- Глюксман, А. (1994). *Одинадцять заповідь*. Дух і Літера.
- Кампер, Д. (2010). *Тело. Насилие. Боль*. Издательство Русской христианской гуманитарной академии.
- Луман, Н. (2001). *Власть* (А. Антоновский, Пер.). Праксис.
- Рябчук, Н. (2010, 1 июня). *Украинская посткоммунистическая трансформация: между дисфункциональной демократией и неконсолидированным авторитаризмом*. <https://polit.ru/article/2010/06/01/ukraine/>
- Савчук, В. (2013). *Медиафилософия. Присуп реальности*. Издательство Русской христианской гуманитарной академии.
- Федотова, В. Г., Колпаков, В. А., & Федотова, Н. Н. (2008). *Глобальный капитализм: три великих трансформации*. Культурная революция.
- Фрззер, Дж. Дж. (1983). *Золотая ветвь: Исследование магии и религии* (М. Рыклин, Пер., 2-е изд.). Издательство политической литературы.
- Фуко, М. (1994). *Слова и вещи. Археология гуманитарных наук* (В. П. Визгин, Н. С. Автономова, Пер.). А-сад.
- Яковець, А. В. (2007). *Телевізійна журналістика: теорія і практика* (2-е вид.). Видавничий дім "Києво-Могилянська академія".

■ References

- Arendt, H. (2000). *Vita activa, ili O deyatel'noi zhizni [Vita Activa, or About Active Life]* (V. V. Bibikhin, Trans.). Aleteiya [in Russian].
- Bilyi, O. (2006). Natsionalna derzhava, vlada i ustalennia inframystetstva [Nation-state, power and the establishment of information art]. In L. Bereznytska (Ed.), *Contemporary art – novi terytorii [Contemporary Art – New Territories]*, Proceedings of the International scientific-practical conference, Kyiv, Ukraine (pp. 118–148). EIDOS [in Ukrainian].

- Bystrytskyi, E. (1995). Postkomunistychna filosofiia postkomunistychnoi doby [Post-communist philosophy of the post-communist era]. In *Politolohiia postkomunizmu [Political Science of Post-communism]* (pp. 13–67). Politychna dumka [in Ukrainian].
- Fedotova, V. G., Kolpakov, V. A., & Fedotova, N. N. (2008). *Global'nyi kapitalizm: tri velikikh transformatsii [Global Capitalism: Three Great Transformations]*. Kul'turnaya revolyutsiya [in Russian].
- Foucault, M. P. (1994). *Slova i veshchi. Arkheologiya gumanitarnykh nauk [Words and things. Archeology of the Humanities]* (V. P. Vizgin, N. S. Avtomomova, Trans.). A-cad [in Russian].
- Frazer, J. G. (1983). *Zolotaya vetv': Issledovanie magii i religii [The Golden Bough: A Study in Magic and Religion]* (M. Ryklin, Trans., 2nd ed.). Izdatel'stvo politicheskoi literatury [in Russian].
- Glucksmann, A. (1994). *Odynadtsiata zapovid [The Eleventh Commandment]*. Dukh i Litera [in Ukrainian].
- Kamper, D. (2010). *Telo. Nasilie. Bol' [Body. Violence. Pain]*. Izdatel'stvo Russkoi khristianskoi gumanitarnoi akademii [in Russian].
- Luhmann, N. (2001). *Vlast' [Power]* (A. Antonovskii, Trans.). Praksis [in Russian].
- Ryabchuk, N. (2010, Juni 1). *Ukrainskaya postkommunisticheskaya transformatsiya: mezhdudisfunktsional'noi demokratiei i nekonsolidirovannym avtoritarizmom [Ukrainian Post-Communist Transformation: Between Dysfunctional Democracy and Unconsolidated Authoritarianism]*. <https://polit.ru/article/2010/06/01/ukraine/> [in Russian].
- Savchuk, V. (2013). *Mediafilosofiya. Pristup real'nosti [Media Philosophy. A Fit of Reality]*. Izdatel'stvo Russkoi khristianskoi gumanitarnoi akademii [in Russian].
- Weber, M. (1990). *Izbrannye proizvedeniya [Selected Works]*. Progress [in Russian].
- Yakovets, A. V. (2007). *Televiziina zhurnalistyka: teoriia i praktyka [Television Journalism: Theory and Practice]* (2nd ed.). Vydavnychiy dim "Kyievo-Mohylianska akademiia" [in Ukrainian].

CULTURAL DIMENSIONS OF MEDIA CULTURE FUNCTIONING IN THE POST-SOVIET SPACE

Liudmyla Tanska

Senior Lecturer,

ORCID: 0000-0001-7607-4688, e-mail: tanska2008@ukr.net,
Open International University of Human Development "Ukraine",
Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the article is to determine the cultural dimensions of media culture functioning issue as a political reality in the post-Soviet space in globalisation. The research methodology consists of culture forming theoretical and interpretive attitudes to determine the specifics of the presentation of the post-Soviet space of contemporary culture (holism as the dominant of the system; anticholism as the determination of the personal status of a media

product). The scientific novelty is to reveal the features of the “political culture” category in the post-Soviet space as the integrity of a media product. Conclusions. The article determines that media culture as a political space is associated with technological signs of self-realisation of processes that are fixed by power transformations (achieving power, gaining power, losing power); it also characterises culture as a whole, as the locus of politics. Media culture as the intention of power discourse is the power of the word, image, authentic imperatives of behaviour, activity, and state. Politics and media culture form a single whole that requires the specification of the communication space. It is proved that the modernism of the transformational policy of the post-Soviet space leads to its radicalisation, and the media space becomes focused on pictures-labels of politicians' images. The idea of extrapolating Western political strategies and models of accelerated economic development, although it looks tempting, is a model of archaisation of the post-Soviet space. Transitology as a theory that serves the transit of cultural, economic, and technological values in Ukraine only marks the state of likeness to Western images and realities that do not bring real benefits. This transit seems to be ideal, described in the headings of the modern marketing mix of political communiques, particularly within the transformation models of political systems of independent states. However, it can get real public legitimacy only in the media culture space.

■ **Keywords:** media culture; politics; political culture; power; discourse; electorate

■ КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕРЕНИЯ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕДИАКУЛЬТУРЫ НА ПОСТСОВЕТСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ

■ Танская Людмила Вацлавовна

■ *Старший преподаватель,*

ORCID: 0000-0001-7607-4688, e-mail: tanska2008@ukr.net,

*Открытый международный университет развития человека «Украина»,
Киев, Украина*

■ Аннотация

Цель статьи — определить культурологические измерения проблемы функционирования медиакультуры как политической реальности на постсоветском пространстве в контексте глобализационных процессов. Методологию исследования составляют теоретико-интерпретационные культуротворческие установки по определению специфики презентации постсоветского пространства современной культуры (холизм как доминанта системы; антихолизм как определение личностного статуса медиапродукта). Научная новизна заключается в раскрытии особенностей категории «политическая культура» на постсоветском пространстве как целостности медиапродукта. Выводы. Определено, что медиакультуру как политическое пространство связывают с технологическими признаками самореализации процессов, которые определяются властными преобразованиями (достижение власти, получение власти, потеря власти), она также характеризует культуру в целом, является локусом политики. Медиакультура как интенция властного дискурса является властью слова, образа, аутентичных

императивов поведения, деятельности, состояния. Политика и медиакультура образуют одно целое, которое требует спецификации коммуникативного пространства. Доказано, что модернизм трансформационной политики постсоветского пространства приводит к его радикализации, а пространство медиа становится ориентированным на картинкетикетки имиджей политиков. Идея экстраполяции западных технологий политического процесса, как и моделей ускоренного развития экономики хотя и выглядит соблазном, однако является моделью архаизации постсоветского пространства. Транзитология как теория, которая обслуживает транзит культурных и экономических, технологических ценностей в Украине, только маркирует состояние уподобления западным имиджам и реалиям, которые не приносят реальной пользы. Этот транзит выглядит идеалом, который описывается в рубриках современного маркетинг-микса политических реляций, в частности в измерении моделей трансформации политических систем независимых стран. Впрочем, настоящую публичную легитимность он может получить только в пространстве медиакультуры.

■ **Ключевые слова:** медиакультура; политика; политическая культура; власть; дискурс; электорат